

Partidistriktsmotion en socialdemokratisk politik för en rättvis omställning

Det hållbara samhället kräver jämlikhet

Vi socialdemokrater sätter människan först. Vårt mål är att alla människor ska vara fria att tillsammans med andra utvecklas som individer, råda över sitt eget liv, forma sin tillvaro efter egna önskningsar och påverka samhällsutvecklingen. Denna frihet ska gälla alla. Därför är jämlikhet frihetens förutsättning. Men fria och jämlika individer i ett solidariskt samhälle förutsätter också att det finns en stabil planet att leva på. Som vårt nuvarande partiprogram säger:

”Klimatkrisen och miljöförstörelsen har tydligt gjort att människan inte kan leva utan att ta hänsyn till naturen. För vår överlevnad behövs en ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar utveckling, som möter den nuvarande generationens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina drömmar.”

Klimatfrågan är en existentiell fråga. Idag förbränner vi jordens resurser på ett sätt som försvårar eller omöjliggör för framtida generationer att leva på delar av vår planet. De senaste fem åren är de varmaste som har uppmätts och 2010-talet blev det varmaste decenniet någonsin. Detta har lett till fler orkaner, rekordtemperaturer och skogsbränder. Torka och skyfall har varit förödande för jordbruket. Det är allt svårare att upprätthålla en fungerande vardag på vissa platser på jorden. Redan 2018 uppskattades att mer än 17 miljoner människor tvingades lämna sina hem på grund av katastrofer och klimatpåverkan.

De personer som förbrukar mest resurser och skapar mest växthusgasutsläpp är dock inte de som drabbas hårdast av klimatförändringarna. Den rikaste procentenheten i USA, Luxemburg, Singapore och Saudiarabien släpper ut över 200 ton växthusgaser per person. Det kan jämföras med en global genomsnittsnivå om sex ton per person. Också i Sverige är klimatpåverkan ojämnt fördelad och de rikaste tio procenten släpper ut åtta gånger mer än vad som är möjligt för att vi ska kunna nå Parisavtalets mål. Den rikaste procenten släpper ut 20 gånger mer.

För att klara klimatkrisen måste därför fokus riktas mot den växande ojämlikheten. De senaste decennierna har de ekonomiska klyftorna vuxit snabbare i Sverige än i något annat OECD-land, men tendensen är densamma i Europa och USA. I vårt land ser vi hur ojämlikheten innebär växande skillnader i livsvillkor mellan stad och land, inom städernas gränser, mellan befolkningsgrupper och mellan generationer. Att minska ojämlikheten är avgörande för att säkerställa att människor känner rättvisa och trygghet i omställningen och vågar stötta omställningen. En förutsättning för att kunna driva klimatarbetet i den höga takt som läget kräver är därför en politik som tydligt prioriterar minskade ekonomiska klyftor och skapar trygghet i omställningen för alla.

Internationellt varnar FN:s klimatpanel för att tiden att ställa om och nå Parisavtalets mål är knapp. Trots en ny klimatlag i Sverige med målsättning om att vårt land ska ha nettonollutsläpp 2045 och vara världens första fossilfria välfärdsnation visar utvärderingar att målet inte kommer nås med befintlig politik. När Klimatpolitiska rådet utvärderat regeringens klimathandlingsplan framgår det tydligt att trots att mycket är planerat kommer omställningen till ett utsläppsfritt samhälle kräva fler omfattande reformer.

Genom vår starka prioritering av jämlikheten har därför inget parti bättre förutsättningar att hantera och lösa klimatkrisen än Socialdemokraterna. Skälet är att en offensiv klimatpolitik måste kombineras med en politik för social och ekonomisk trygghet som bara socialdemokratien kan leverera. Därför har socialdemokratien en skyldighet att ta ledningen i klimatarbetet.

Vägledande principer för en rättvis klimatomställning som ger ökad jämlikhet

Vi föreslår i vår motion en rad reformer som både skulle öka omställningskraften och göra omställningen rättvis. Först och främst måste politiken visa ledarskap genom att skärpa

målsättningarna och rikta resurser i rätt riktning. Det starka samhället har en avgörande roll och dagens klimatsatsningar måste flerfaldigas. Idag pågår en rad projekt och initiativ i vårt land men vi måste nu ta ett kraftfullt och samlat grepp i klimatarbetet. Endast så kan vi lyckas minska våra klimatutsläpp snabbare och få med oss människor i arbetet.

Takten i omställningen behöver öka men vi måste också slå vakt om en rättvis omställning. Precis på samma sätt som tidigare strukturomvandlingar bars genom en aktiv statlig arbetsmarknadspolitik, där vi inte sänkte löner utan höjde människors kunskap och kunnande, måste vi nu bekämpa klimatkrisen med hållbara investeringar som lyfter människor och landsdelar ur hopplöshet och fattigdom.

De konkreta förslagen i den här motionen genomsyras därför av följande socialdemokratiska principer:

Marknaden löser inte själv problemen, det krävs mer politik!

Samhället och politiken har en avgörande roll att driva på omställningen, och teknisk innovation. Vi är teknikpositiva, gillar ny teknik, men kan inte förlita oss på teknik vi bara önskar ska finnas. Vi ser till så att staten genom investeringar och aktiv politik driver teknikutveckling så att nya gröna jobb skapas – vi vill se en grön full sysselsättning och nyindustrialisering i Sverige. Vi arbetar med effektiva regleringar och styrmedel för att kraftigt begränsa utsläpp och miljöpåverkan från företag och människor. Subventioner styrs om till att främja klimatomställning, jämlikhet och nya gröna jobb. Vår politik värnar människorna i omställningen, inte gamla industrier eller enskilda bolag som inte vill ställa om

Omställningen är ett kollektivt ansvar!

Samhället ska ha tillräckliga resurser för att både driva på omställningen, hantera negativa effekter av klimatförändringar och öka jämlikheten. Vi säger ja till högre prissättning men nej till skatteväxling som urholkar skattebaser och omöjliggör investeringar i jämlikhet. Vi är för att använda förbud, kvoter och regleringar för att ge en kraftfull omställning och möta dessa med satsningar på en utbyggd välfärd. Vår klimatpolitik handlar om att hela samhället, alla sektorer, gör arbetet tillsammans. Vår väg innebär också att vi avfärdar idén om att omställningen är en privatsak, en individualistisk fråga som kan skötas genom att var och en gör hållbara val.

Klimatomställningen ska värna alla människors möjligheter att utvecklas och leva bra liv!

Ny teknik kommer inte ensamt räcka för att minska utsläppen utan det kommer krävas klimatanpassning och vissa livsstilsförändringar. En klimatpolitik som uppfattas att orättvist slå mot människors frihet och vardagsliv och som inte bärs upp av en jämlikhetsidé riskerar att försvåra våra chanser att pressa ner utsläppen och möta klimathotet. Vi menar därför att en kraftfull omställningspolitik bara har förutsättning att lyckas om den förankras i en kraftfull fördelningspolitik. Människor ska kunna känna sig trygga med att ett hållbart liv också är ett friskare och rikare liv.

Därför kräver Socialdemokraterna i Stockholm att:

- Socialdemokraterna verkar för en rättvis klimatomställning som ger ökad jämlikhet.
- Minskade ekonomiska, sociala och regionala klyftor är en avgörande förutsättning för att kunna driva klimatomställningen i det höga tempo läget kräver
- Socialdemokraterna är garanten för en klimatomställning som stärker jämlikheten.
- De påfrestningar och krav om förändringar en skarp klimatpolitik kan innebära, ska mötas med en kraftfull politik som skänker alla trygghet i omställningen.

Politiskt ledarskap där klimatlagen gäller

Vi Socialdemokrater har varit med och drivit igenom både klimatlagen och den klimathandlingsplan som slår fast att all relevant lagstiftning ska ses över för att det klimatpolitiska ramverket ska få genomslag, att samhällsmålen vid nästa översyn omformuleras om behov finns och att konsekvensanalyser görs av effekter för klimatet inom de politikområden där det är relevant.

Vi ska leva upp till klimatlagen och kommande handlingsplaner måste tydligare redovisa i vilken grad beslutade och aviserade insatser bidrar till att klimatmålen kan nås. Klimatmålen måste skärpas och integreras än bättre i all politik och hinder över sektorsgränser brytas ner.

Forskning och erfarenhet visar att ledarskap, långsiktighet och tydlighet ökar omställningstrycket.

Vi kräver att:

- **Klimatmålet skärps och politiken inriktas på att minska de territoriella utsläppen till netto noll 2035**

För att ha en god chans att nå Parisavtalets mål behöver världens utsläpp halveras till 2030 och närma sig noll 2050. Det gällande målet om netto noll-utsläpp till 2045 justeras därför till netto noll 2035. Genom att möta klimatutmaningen med ett kraftfullt program för rättvis omställning kan vi både nå högt satta mål som att vinna en bättre framtid för alla. Att möta utmaningen leder till nya gröna jobb som kan placera svensk industri i framkant för en teknisk utveckling samtidigt som Sverige visar vägen.

- **Etappmålen skärps så att stora utsläppsminskningar ska ske i närtid och de totala utsläppen minskar**

Vi nöjer oss inte med att hålla tummarna för stora tekniksprång de kommande decennierna utan för att effektivt medverka till att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader ska vi fatta nödvändiga beslut så att utsläppskurvan lutar brant nedåt i närtid.

- **Sverige inför ett förbud av försäljning av fossila bränslen och drivmedel till 2035**

Ohållbar teknik och fossila bränslen måste fasas ut för att ny teknik ska kunna implementeras. Till 2035 bör därför ett förbud av försäljning av fossila drivmedel finnas på plats som en kraftig politisk styrsignal. Förbudet kan genomföras succesivt genom att en variant på reduktionsplikten höjs till 100 %, vilket innebär att fossila drivmedel ersätts av en kombination av eldrift, vätgas, biodrivmedel, elektrobränslen och effektivare transporter.

- **Subventioner som motverkar klimatmålen, såsom undantag för koldioxidbeskattning, fasas ut, samtidigt som glesbygd och jordbrukare kompenseras**

En utfasning av klimatskadliga subventioner utgör, jämte ett pris på koldioxid, ett av de effektivaste sätten att på kort sikt minska utsläppen av växthusgaser. De inhemska subventionerna är enklast att hantera. De utgörs till stor del av olika former av skatteundantag. Exempelvis bör likformig beskattning på diesel och bensin införas samt nedsättning av energi- och koldioxidskatt för fossila drivmedel och bränslen i ett flertal sektorer avskaffas. För att kompensera glesbygd och jordbrukssektorn bör likvärdiga fossilfria produkter erbjudas till ett skäligt pris. Detta kan uppnås genom riktade subventioner till exempelvis produktionen av fossilfria bränslen.

- **Ett årligt mål för koldioxidinlagring sätts och implementeras**

Även när Sverige nått målet om netto-noll kommer mer att behöva göras för att förhindra ett scenario som leder till omfattande humanitära kriser och tröskeleffekter som får uppvärmningen att skena. Därför måste Sverige redan nu börja arbeta för ett mål för koldioxidinlagring för tiden efter att netto-noll uppnåtts.

- **Det skapas en statlig investeringsbank och regionala utvecklingshubbar med uppdraget att vara en ledande kraft för hållbarhetsdrivna investeringar**

Genom att staten minskar riskerna och bidrar med eget kapital kan betydligt större privat kapital mobiliseras till hållbara investeringar. Förutsättningarna och behoven av investeringar ser dock olika ut runt om i vårt land och omställningen kan skyndas på om de lokala förutsättningarna tas tillvara.

- **Det klimatpolitiska ramverket kompletteras med ett klimatmål för skogen**

Under de senaste decennierna har virkesförråden i det svenska skogslandskapet ökat, vilket årligen minskat mängden koldioxid i atmosfären med över 40 miljoner ton per år, ett mycket stort bidrag i klimatarbetet. Det klimatpolitiska ramverket bör kompletteras med ett mål för fortsatt nettoinlagring av koldioxid i skogsmarken och i levande och döda träd. Sammantaget bör målsättningen vara att kolinlagringen i skog och mark utökas och koldioxidläckage dämpas. Detta är ett viktigt komplement till att åstadkomma minusutsläpp på teknisk väg.

- **Nuvarande klimatmål kompletteras med mål för konsumtionsbaserade utsläpp**

Även de konsumtionsbaserade utsläppen måste minska. De totala utsläppen måste år 2050 vara under ett ton per person i världen. Idag släpper en genomsnittlig svensk ut mer än tio gånger så mycket. Detta är inte ett ansvar vi kan avsäga oss.

- **Klimatmålet och det klimatpolitiska ramverket integreras i alla budgetområden**

Liksom regeringens alla utgiftsområden analyseras med fokus på deras effekter på jämställdheten, bör alla utgiftsområden i budgeten analyseras ur ett klimatpolitiskt perspektiv, särskilt med fokus på hur de påverkar klimatmålet och det klimatpolitiska ramverket.

- **Alla samhällsmål ska vara förenliga med klimatmålen och nya bindande sektorsvisa mål formuleras**

Regeringen har beslutat att i samband med kommande översyn av samhällsmålen så ska de omformuleras för att vara förenliga med klimatmålen. För att nå målet om att stora utsläppsminskningar ska ske i närtid kan detta inte vänta. Samhällsmålen måste omgående justeras om de inte är förenliga med klimatmålen och nya bindande sektorsvisa mål formuleras för att tydliggöra att hela samhället omfattas av omställningen och måste ta ansvar för att sluta släppa ut växthusgaser. Samtidigt behöver lagstiftning förtydligas så att alla större investeringar prövas mot klimatmålen.

- **Klimat effekter ska redovisas i alla beslutsunderlag**

Den Socialdemokratiskt ledda regeringen har redan beslutat att klimatkonsekvensanalyser ska göras inom de politikområden där det är relevant. Detta ska gälla alla beslutsunderlag som på något sätt kan påverka utsläppen, även de icke-territoriella, och på alla nivåer, d.v.s. även på regional och

kommunal nivå. I regleringsbrev och direktiv till myndigheterna ska klimatkonsekvensanalyser starkare integreras i myndigheternas arbete.

- **Nuvarande klimatkollegium utvidgas till en ny enhet under statsministern, med tillräcklig kapacitet att samordna statens politik för att nå klimatmålen**

Omställningen är den största strukturomvandlingen på länge och spänner över hela samhället. Idag brister samordningen av politiken mellan olika myndigheter, politikområden och samhällsnivåer. För att koordinera arbetet, bereda förslag och se till att klimatmålen nås föreslår vi att nuvarande klimatkollegium utvidgas till en ny enhet, direkt underställd statsministern, med tillräcklig kapacitet och befogenheter att samordna statens politik.

- **Det civila samhället och folkrörelsernas roll i omställningen stärks**

Omställningen ska ske i alla sektorer och vi alla måste vara delaktiga. Vi vill stärka folkrörelsernas och det civila samhällets roll genom att folkbildningen ges förutsättningar att vara motor i kunskapsbygget, att föreningar och organisationer ges möjlighet att göra insatser som praktiskt minskar utsläpp och ökar kunskapen.

EU måste skärpa klimatarbetet på alla nivåer

EU flyttar idag fram positionerna kring klimatomställningen. Samtidigt går arbetet även här för långsamt. Vi Socialdemokrater har ibland prioriterat vårt motstånd mot överstatliga beslut högre än nödvändiga reformer för att minska klimatpåverkan via EU, denna prioritering måste bli den omvända.

Socialdemokraterna i Stockholm kräver att:

- **"EU:s utsläppsmål till 2030 skärps i linje med Parisavtalets mål, om möjligt till 75 procent lägre utsläpp än 1990."**

Socialdemokraterna i Europaparlamentet driver aktivt på för att höja klimatambitionerna i EU. EU:s klimatmål uppdateras under 2021 men kommer av allt att döma inte vara tillräckligt för att uppnå med Parisavtalets mål att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5–2 grader. Socialdemokraterna ska därför driva på för höjda ambitioner fram till 2030 inför nästa revidering av klimatmålen sker.

- **EU:s utsläppshandel skärps genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas senast 2050, att den linjära reduktionsfaktorn stärks och att systemet med gratis tilldelning avslutas**

Det finns utmaningar med ett handelssystem med utsläppsrätter. Men EU:s utsläppshandel har varit ett av de effektivaste verktygen för att minska utsläppen i Europa och är idag ett av världens framgångsrikaste system för minskade utsläpp. Vi måste använda de verktyg vi har på plats för att EU ska nå Parismålet. Sverige måste därför fokusera på hur handelssystemet kan utvecklas. Det krävs ett uppdaterat slutdatum för nyutgivning av utsläppsrätter, att den linjära reduktionsfaktorn skärps och systemet med gratis tilldelning av utsläppsrätter upphör.

- **Inlagring av biogen koldioxid (BECCS) inkluderas i utsläppshandeln**

Sveriges mål om nettonollutsläpp förutsätter negativa utsläpp som förutom genom markanvändning kan nås genom lagring av biogen koldioxid som bildas när biomassa eldas. Genom

att lagring av biogen koldioxid räknas i EU:s utsläppshandelssystem innebär det att de aktörer som har möjlighet att lagra koldioxid får ekonomiska incitament att göra det.

- **Flygets och sjöfartens utsläpp i Europa ska regleras i EU:s utsläppshandelssystem**

För att minska flygets och sjöfartens utsläpp inom EU behöver dessa sektorer regleras inom utsläppshandelssystemet (ETS)ETS. Idag är flygtrafik till/från EU-området undantaget utsläppshandeln och sjöfartens utsläpp är inte inkluderade. Det räcker inte att dessa sektorer saknar en lika tydlig reglering som utsläppen från energi/industriområdet. Flygets utsläpp är tänkt att regleras inom det globala system CORSIA men är det för svagt så behöver utsläppen regleras inom det befintliga utsläppshandelssystemet.

- **Klimattullar införs i EU**

Dagens regelverk innebär att kolkraften inom EU avvecklas tack vare utsläppshandeln. Samtidigt bygger länder som Kina, Indien och Japan ut sin kolkraft och får billigare produktion genom lägre energikostnad. Självklart är detta orättvist gentemot dem som arbetat på de nedlagda kolkraftverken i Europa. Alla nya handelsavtal ska innehålla krav på klimat- och miljöåtgärder och genom klimattullar får varor som produceras utanför EU bära kostnaden för sina koldioxidutsläpp.

- **Socialdemokraterna driver att EU ska öka anslagen till omställningsfonden och till investeringar i framtidssektorer och tekniker**

I dagsläget går den största delen av EU:s budget till jordbruket och stöd för regional utjämning. En större andel av budgeten måste riktas mot framtidssektorer och -teknologier, som förnybar energi, grön växtgas, elnätsutbyggnad, laddningsinfrastruktur för fordon och omställning av industrin. Innovations- och investeringsstöden bör stärkas, statsstödsreglerna för stöd till sektorer i omställning luckras upp, och gemensamma gränsöverskridande forsknings- och utvecklingsprojekt finansieras. Stöd till regioner och länder villkoras med aktiva steg mot mer hållbarhet. Samtidigt behöver det aktiva stödet till de regioner och de människor som förlorar arbeten till följd av t.ex. nedlagda kolgruvor öka. Socialdemokraterna ska vara dem som driver detta, inte de som försöker hindra liknande stöd. EU:s omställningsfond bör i första hand finansieras av utsläppshandeln och klimattullarna, men även delar av de resurser som i dagsläget går till jordbrukssubvention bör användas till omställningsfonden.

Ett hållbart transportsystem med effektiva transporter och modern mobilitet

Transporter står för en tredjedel av utsläppen inom Sveriges gränser. Nationellt bedömer Klimatpolitiska rådet att Sverige med dagens regelverk inte kommer att nå målet om att minska utsläppen från transporter med mer än 35 procent, medan målet är 70 procent till 2030.

En nyckel för att minska utsläppen från trafiken är att effektivisera transporterna. Det sker genom aktiv och smart stadsutveckling. Stadsplaneringen i Sveriges tätorter måste fokusera på att skapa närhet till en mångfald av funktioner där flesta av vardagens funktioner ska gå att nå till fots, cykel eller med kollektivtrafik. En utglesad bebyggelse i städerna innebär längre transportsträckor, mer trängsel i biltrafiken och högre utsläpp. Vi behöver därför smart stadsplanering och en väl utbyggd och effektiv kollektivtrafik i alla tätbebyggda delar av landet.

Vårt fokus ska vara att tvinga producenter att endast producera fossilfria bilar, inte att straffa människor som köpte bil för 10 år sedan. Med det sagt är koldioxidskatt och dyl. nödvändigt för att styra bort från bensin- och dieselbilen, men vår strävan måste vara att det är bilproducenterna

som gjort de stora vinsterna på den fossila fordonskonomin som nu ska bära den största kostnaden för omställningen till en fossilfri fordonsflotta.

Socialdemokraterna i Stockholm kräver att:

- **Sverige inför ett förbud av nyförsäljning av fossildrivna bilar 2025**

Att göra transportsektorn klimatneutral handlar i allt väsentligt ytterst om att sluta använda fossila drivmedel. För att inte den enskilda bilägaren ska bli förloraren när de fossila drivmedlen förbjuds måste trycket öka på producenterna och ett förbud att sälja bilar som ska drivas på bensin eller fossil diesel införas.

- **Socialdemokraterna aktivt verkar för att Trafikverket ges i uppdrag att infrastrukturbeslut ska planeras utifrån att klimatmålen ska uppnås, t.ex. genom scenariobaserad transportplanering**

Den svenska transportplaneringen har historiskt baserat sig på att anpassa transportsystemet efter prognostiserade trafikökningar. Därmed motiverar en ökning av trafiken åtgärder som ökar trafiken än mer. Ska transportsystemet kunna ställas om krävs istället ett system där transportplaneringen utgår från hur ett hållbart transportsystem ser ut: så kallad scenarioplanering. Trafikverket bör få ett i uppdrag att se över sin egen modell för transportplanering och ett uppdrag att samordna arbetet med regioner och kommuner för att ta fram ett nationellt scenario för ett hållbart transportsystem, som sedan kan brytas ner på regional och kommunal nivå.

- **Socialdemokraterna aktivt verkar för att Trafikverket ges i uppdrag att revidera sina samhällsekonomiska bedömningar med större hänsyn till klimatmålen, t.ex. genom att värderingen av restid likställs mellan transportslagen och att kostnaden för CO₂-utsläpp ökar**

Idag tillämpar Sverige en modell för att beräkna samhällsekonomisk lönsamhet där tidsbesparingar av bilresor värderas högre än motsvarande tidsbesparing på tåg- eller kollektivtrafikresor. Detta för att människor värderar det som mer bekvämt att sitta en timme på tåg än en timme i bil. Den snedvridna prioriteringen av bilismen som leder till att det människor tycker är mer obekvämt prioriteras högre är också kontraproduktivt ur klimatsynpunkt.

- **Kommuner tillåts att använda parkeringstaxan för att styra mot gemensamma hållbara mobilitetslösningar**

En genomsnittlig europeisk bil står parkerad 92 procent av tiden och kör i snitt 1,5 passagerare per resa. Med smart planering för hållbara bilpooler skulle antalet bilar kunna minska kraftigt. På så vis kan man skapa incitament för fossilfria bilpooler t.ex. genom att tillåta avgiftsfria parkeringsplatser för dessa.

- **Staten ökar resurserna till laddplatser och elinfrastruktur i hela landet**

Staten ökar investeringarna i klimatklivet, stadsmiljöavtalen och genom att snabba på utbyggnaden av elinfrastruktur. Elmotorvägarna bör fungera både för tung trafik som för mindre personbilar. Elöverföringskapaciteten ska säkras i hela landet och i våra städer så att det enklare ska gå att bygga ut laddplatser hemma.

- **Trängselskatterna utökas inom storstadsregionerna med siktet på dynamiska trängselavgifter alternativt vägs katt på alla statliga vägar**

Trängselskatter är ett viktigt verktyg för att använda ett begränsat trafikutrymme effektivt. Trängselskatterna bör därför över tid utökas i storstadsregionerna och blir mer dynamiska, det bör vara möjligt att införa trängselskatter baserat på sträcka och tid på större delen av åtminstone Stockholms primära vägnät. Över tid kommer skatteintäkterna från bränslebeskattningen också minska när bilar byter drivmedel vilket innebär att beskattningen av trafik för att finansiera vägnätet över tid kommer behöva ändras.

- **Staten bidrar till att finansiera förtätningar som skapar hållbara städer**

Sveriges tätorter har störst förutsättningarna att minska trafikbehovet genom förtätning av befintliga stadsmiljön. För många storstadskommuner är dock dessa förtätningar av befintliga miljöer mycket dyra. Att bygga om exempelvis överstora trafikleder eller bygga på mark som tidigare inte varit möjlig att bygga innebära stora exploateringskostnader. Här krävs någon form av investeringsstöd så att kommuner kan välja att planera en hållbar stad istället för att upplåta marken till högstbjudande.

- **Socialdemokraterna verkar för att statens medfinansiering till kollektivtrafikutbyggnad ökar**

Det viktigaste för att fler ska välja kollektivtrafiken är turtäthet, restid, pålitlighet och enkelhet, i den ordningen. Relationen mellan tiden det tar att åka kollektivt och att ta bilen är det som är avgörande för vilket reseslag människor väljer. Även pris är viktigt. För att öka andelen kollektivtrafik i förhållande till bilister, och inte bara att fler väljer kollektivtrafiken framför gång och cykel, krävs även åtgärder för att minska bilismen i områden där kollektivtrafiken är ett alternativ.

Prioritera investeringar i effektiva tåg, klimatsmarta flyg och hållbar sjöfart

Sverige är ett avlångt land i Europas utkant så vi är helt beroende av att kunna transportera oss både inrikes och utrikes ur både demokratiskt och ekonomiskt perspektiv. Därför behövs ett tågnät med tät, pålitlig och snabb trafik och ett fossilfritt flyg och sjöfart där tåg inte är ett realistiskt alternativ. Tåget är ett sammanhållet system i naturligt monopol som måste planeras gemensamt för att vara effektivt.

Tågunderhållet behöver därför förstärkas och på sikt måste staten ta tillbaka den interregionala persontrafiken i egen regi. Järnvägen behöver utvecklas och det krävs både satsningar på nya linjer och trimning av befintligt system. Ett attraktivt tågnät med hög punktlighet och många avgångar underlättar möjligheten att minska exempelvis biltrafiken och inrikesflyget. På ett förstärkt tågnät kan också en större del av godset transporteras. Ska dessa satsningar ge rätt effekt behöver de ske tidigt. En omfattande satsning på förbättrad tågtrafik måste lånefinansieras för att vara möjlig. Vi måste investera i det hållbara resandet och rusta upp järnvägen.

Vi kräver att:

- **Det sammanhållna tågnätet tas tillbaka och ett trafikerings- och kapacitetsmål införs**

Trafikverket ska kunna planera och styra när och vilka reinvesteringar som ska utföras. De måste också kunna styra vem som ska köra tåg på järnvägen vid vilken tidpunkt för att kunna minimera

köbildning. Ur resenärernas perspektiv är det viktigaste att det går tåg på de sträckor man vill åka och att dessa har tillräckligt med platser för att alla ska få resa, detta bör styra planeringen snarare än vart olika aktörer bedömer det som lönsamt att köra. Därför vill vi se nya kapacitets- och trafikeringsmål för tågtrafiken.

- **En snabb utbyggnad av höghastighetsbanorna hela vägen in till städerna.**

Höghastighetstågen ersätter flygresor som idag släpper ut 296 000 ton koldioxid per år. De nya banorna lämnar utrymme för en tredubbling av godstrafiken på den nuvarande järnvägen samt ökad kapacitet för pendling inom olika regioner. Men om trängseln vid getingmidjan kvarstår kommer ingen av dessa vinster kunna göras i praktiken, därför måste höghastighetsbanan gå hela vägen in till de större städerna.

- **Det byggs dubbelspår för snabbtåg mellan Stockholm-Oslo**

Att bygga järnväg så att man kan åka tåg mellan Oslo och Stockholm på under 3 timmar är trots de konservativa beräkningarna samhällsekonomiskt lönsamt eftersom vinsterna uppskattas bli högre än kostnaden. Koldioxidutsläppen bedöms minska med 41 000 ton per år, även utan särskild reglering av flyget.

- **Intensifiera arbetet med tågtrafik till kontinenten och utred biltåg**

Det pågående arbetet med att skapa nattågsförbindelser till kontinenten ska utökas. Sveriges målbild borde dock vara att Europa har ett sammanhållet snabbtågsnätverk så att en EU-parlamentariker kan resa från Riksdagen till Bryssel på nio timmar. Som en del i arbetet ska det utredas om Sverige återigen ska införa biltåg med kopplingar till centrala Europa.

- **Det fossila inrikesflyget regleras bort på sträckor där tåget tar mindre än 3 timmar**

Med stora satsningar på järnvägen är det rimligt att samtidigt begränsa flygets utsläpp, exempelvis redan idag mellan Göteborg och Stockholm. Det är inte rimligt att vi direkt och indirekt subventionerar dessa resor.

- **En reduktionsplikt för fossilt flyg- och fartygsbränsle införs liksom ekonomiska incitament att investera i klimatsmarta flyg och fartyg**

Reduktionsplikten för vägtransporter innebär en skyldighet att minska utsläppen av växthusgaser från bensin och dieselbränsle genom inblandning av biodrivmedel. Ett liknande system bör införas för flyg- och sjöfart för att få till ett bränslebyte och stödja inhemska investeringar. Därutöver bör avgifter för landning och hamnar differentieras beroende på bränsletyp för att öka investeringar för bl.a. elektriska flyg och fartyg.

Nyindustrialisera Sverige och skapa en grön full sysselsättning

En förutsättning för att bygga ett fossilfritt välfärdsland är att människor vars arbeten försvinner med den fossila ekonomin har möjlighet att få nytt jobb i den hållbara ekonomin. För socialdemokratin har full sysselsättning varit en övergripande strategi och ett viktigt mål för den ekonomiska politiken. Vi har i vår motion pekat på nödvändigheten i att öka jämlikheten för att människors tilltro till och delaktighet i politiken ska växa. En nyckel för att lösa klimatfrågan är att öka omvandlingstrycket. Nya gröna jobb måste växa fram och en grund för vår politik är den gröna fulla sysselsättningen.

Industrin står för en tredjedel av utsläppen i vårt land och cirka 20 tunga industrier står för dessa utsläpp. Trots att utsläppen ingår i EU:s utsläppshandel menar vi att vi måste gå före. En snabbare omställning här gör att våra företag får ett starkare utgångsläge och i förlängningen skapar det jobb. Utsikterna är goda. Redan idag ser vi att fler jobb uppstår i den förnybara energisektorn i USA än vad som försvinner i den fossila. En cirkulär ekonomi kräver oftast fler sysselsatta än en förbrukande. Det är också grundläggande att kapitalister inte tillåts att försämra de löner och arbetsvillkor som arbetare kämpat och förhandlat sig till i hundra år när ekonomin ställs om.

Vi vill se en ny industri växa fram. En statlig investeringsbank och mer kapital samt bättre regional planering och sammanhållna infrastruktur kan bidra till att fler företag skapas och fler arbeten i hållbara branscher växer fram. Regeringsinitiativet Fossilfritt Sverige kan vara en motor i genomförandet och bygga vidare på det samarbetsklimat och den tillit som skapats när branscherna själva utarbetat sina omställningsplaner. Kommuner och regioner ska ställa om upphandlingar och främja innovationer, miljö, klimat och social hållbarhet genom att styra upphandlingarna mot att vara 100 procent hållbara.

I regeringsinitiativet Fossilfritt Sverige har fler än 18 branscher formulerat planer för fossilfrihet. Klimatpolitiska rådet pekar i sin utvärdering av regeringens handlingsplan (2020) på att Fossilfritt Sverige kan spela en viktig roll i genomförandet av planerna. Dessutom återkommer många branscher till att stöd från det offentliga både gällande långsiktighet som vid upphandlingar kommer vara viktigt.

Vi kräver att:

- **Tillgången till kvalificerad arbetskraft säkras och omfattande utbildningssatsningar genomförs för att underlätta en grön omställning**

Om den gröna nyindustrialiseringens potential ska nyttjas så behöver arbetskraft med efterfrågad kompetens finnas tillgänglig på arbetsmarknaden. Detta kräver en storskalig utbyggnad av den nuvarande vuxenutbildningen, att universitets- och högskoleutbildningar anpassas efter marknadens efterfrågan samt att både arbetslösa och studenter styrs mot de utbildningar där behov finns. Det här är också centralt för att möjliggöra en rättvis och inkluderande grön strukturomvandling. Hur de utbildningspolitiska åtgärderna bör se ut i detalj bör utredas skyndsamt.

- **Socialdemokraterna ska verka för att fackföreningsrörelsen tillsammans med folkbildningens aktörer får resurser att arbeta särskilt med uppsökande och studiemotiverande arbete i branscher som står inför nödvändig omställning**

En framtida hållbar ekonomi kräver ny kompetens. Det kommer skapas nya arbetstillfällen, samtidigt kommer vissa fossila branscher att avvecklas. Socialdemokraterna har en lång tradition av att arbeta med aktiv arbetsmarknadspolitik som innebär kompetensutveckling och omställningsstöd och denna måste återigen bli rådande i vårt land. Inom de branscher som måste omvandlas eller avvecklas krävs särskilda insatser utöver en aktiv arbetsmarknadspolitik för att det inte ska skapas rädsla som leder till konservatism och motstånd mot omställningen. Fackföreningsrörelsen och studieförbundet får en nyckelroll i studiemotiverande och uppsökande arbetet i dessa riskbranscher.

- **Ett nytt studiemedel införs där staten tar ett större ansvar så att fler yrkesverksamma med kort utbildning ska våga och kunna välja en utbildning som leder till nytt arbete och som ökar omställningstakten.**

För att fler ska möta framtiden med tillförsikt och välja att ställa om sin kompetens krävs utöver uppsökande och studiemotiverande insatser också ett generöst studiemedelssystem. Dagens system är inte tillräckligt motiverande för att många yrkesverksamma med kort utbildning ska ta lån och ställa om. Vi menar att staten borde ta större del av denna kostnad för människor som väljer att gå från utsatta yrken i branscher under stort omställningstryck. Ett modernt studiemedel för omställning skulle kunna garantera en ersättning upp till en a-kassenivå och under minst två år. Därefter skulle ett lån samt bidrag inom ramen för det gamla systemet vara aktuellt. Utbildningarna bör också vara tillgängliga över nätet och regionalt måste kommuner och regioner i samverkan med högskolan, yrkeshögskolan och vuxenutbildningen skapa fler lokala campus för att möjliggöra utbildning i hela landet.

- **Forskningsanslagen till omställning genom bl.a. digitalisering och AI utökas i en klimatforskningsoffensiv**

En stor del av den svenska omställningen bygger på att teknik blir tillgänglig som idag inte finns tillgänglig för storskaligt bruk. Det gäller inte minst lagring av koldioxid och fossilfritt stål, men även mindre projekt. Därför krävs ökade satsningar på forskning och utveckling från dagens nivåer. Socialdemokraterna håller samtidigt på och verkställer en bredbandsstrategi som ska ge alla invånare i landet bredband. Detta är en grundförutsättning för många nya tekniska lösningar. Användningsområdet för AI ökar dramatiskt och hur detta kommer påverka samhället är svårt att överblicka. Säkert är att snabbare och smartare nät och teknik kan ge stora klimat och miljövinster. Socialdemokraterna ska driva på för resurser till forskning och utveckling.

- **AP-fonderna förnyar sina investeringsportföljer så att dessa bidrar till en grön omställning och divesterar sitt ägande i fossilindustrin**

Staten har ett viktigt ansvar att leda omställningen till ett fossilfritt samhälle och vårt gemensamma sparande måste vara en del i detta. Våra pensionspengar ska inte undergräva vår framtid genom att medfinansiera klimatförändringen. Övriga AP fonder måste följa den första AP-fondens beslut att avinvestera i fossila bolag.

- **En översyn av miljöbalken, och annan tillhörande lagstiftning, genomförs för att snabba på tillståndsprocesserna genom exempelvis komplettering med en kompensationsprincip**

För att nå en snabb utveckling av miljöteknik behöver också tillståndsprocesserna bli snabbare. Miljöbalken är en viktig lagstiftning som ska värnas men dess utgångspunkt i försiktighetsprincipen, vilket innebär att all förändring måste prövas mot nollalternativet, kan göra processer onödigt krångliga. Vi behöver en översyn av miljöbalken och annan anslutande lagstiftning, exempelvis PBL och expropriationslagstiftningen, i syfte att förenkla processerna för utbyggnad av hållbar infrastruktur. Exempelvis skulle en kompensationsprincip kunna införas som tillägg till försiktighetsprincipen.

- **Mark- och miljödomstolarna och Länsstyrelserna tillförs resurser med målet att effektivisera tillståndsprocesser och planprocesser**

Ska snabbare tillståndsprocesser vara möjligt måste Länsstyrelserna och mark- och miljödomstolarna tillföras resurser så att dessa mer skyndsamt kan hantera inkomna ärenden. Vi behöver en stor satsning på länsstyrelsernas verksamhet som kan säkra kompetens och effektivisera handläggningstiderna.

- **Alla offentliga upphandlingar ska vara 100 % hållbara**

Offentlig verksamhet har en avgörande roll att fylla för driva på en grön omställning. Genom att ställa klimatkrav vid upphandling kan det gemensamma bli en motor för omställningen och säkra marknader för ny klimatvänlig teknik. Där det är möjligt ska offentliga beställare ha fossilfrihet som krav och där det ännu inte är möjligt ska krav som bidrar till minskade utsläpp och teknikutveckling ställas. Vi kan bara nå målet om ett fossilfritt samhälle om all upphandlingspolitik är 100 procent hållbar. Det innebär att upphandlingarna också ska vara socialt hållbara och innehålla krav om kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor.

Säkra infrastruktur för förnybar energi och koldioxidinfångning

För att nyindustrialiseringen ska bli verklighet är god tillgång till förnybar el centralt. Vi kommer behöva investera i mer förnybar energi och elproduktion för att förverkliga industrins omställningsplaner. Idag finns ingen enskild aktör med ansvar för effektsituationen i Sverige. Avregleringen av elmarknaden år 1996 har inneburit att stora delar av intäkterna som kunde ha använts för att investera i ledningar, alltså nödvändig infrastruktur, istället försvinner som vinst till de regionala och lokala elnätsägarna. Elnätsavgifterna för hushållen har de senaste fem åren dubblats samtidigt som elnätsföretagen gör miljardvinster. De nödvändiga investeringar som behövs i elnätet har i många fall inte blivit gjorda. Avgiftshöjningarna har också varit mycket större hos de stora elnätsföretagen än i de kommuner där det finns mindre kommunalt ägda bolag.

Vi socialdemokrater måste reformera elmarknaden och säkra tillgången på förnybar el och överföringskapacitet i hela landet. Vi behöver också säkra incitament till energieffektiviseringar och implementering av vätgas och sektorsintegrering för ett robustare energisystem. Energiomställningen behöver också i större grad planeras tillsammans med våra nordiska grannländer och samarbetsländer i EU.

Tekniken för att fånga och lagra koldioxid från punktutsläpp är mogen. Sverige har ett stort antal punktutsläppskällor av koldioxid av tillräcklig storlek för att kunna fånga in koldioxidutsläppen. Det som utmärker Sverige i ett europeiskt och globalt perspektiv är att en hög andel av punktutsläppen av koldioxid är av biogent ursprung, vilket innebär att infångning och lagring av koldioxid leder till negativa utsläpp. Därför är möjligheten att realisera en storskalig avskiljning av koldioxid genom så kallad CCS eller BECCS konkret och nåbar till en kostnad per ton minskat utsläpp som mycket väl kan mäta sig med andra åtgärder.

- **En elmarknadsreform genomförs som tydliggör ansvar och roller så att kraftnätet dimensioneras på ett sätt som säkrar effektsituationen i hela landet**

I spåren av den avreglerade el- och energimarknaden har de offentliga institutionerna inte lyckas styra energiomställningen på ett sammanhållet och önskvärt sätt. Att återreglera elnätet är kanske ingen framkomlig väg, men det behövs en annan målstyrning än maximal vinst för att säkra tillgången på el och effekt i det nordiska elsystemet. Samhället måste ha mandat att styra elektrifieringen och styra de regionala och lokala elaktörerna så att nödvändiga investeringar i produktionskapacitet och ett leveranssäkert elnät blir gjorda.

- **Ett nationellt energieffektiviseringsprogram tas fram för alla sektorer**

Avvecklingen av fossila bränslen kommer till stora delar ske genom elektrifiering. Därför behöver samhället använda den hållbara energin smartare. Genom fortsatt energieffektivisering med hjälp av digital teknik och god förvaltning kan elektrifieringen påskyndas utan att hindras av

kapacitetsbrist. Programmet är angeläget då Sverige behöver göra mer för att följa EU:s Energieffektiviseringsdirektiv.

- **Byggreglerna görs neutrala mellan el och fjärrvärme så att el inte behöver användas till uppvärmning i onödan**

Utbyggnaden av fjärrvärmens i Sverige har gjort att uppvärmningen i våra städer idag nästan är fossilfri. Idag mäts energieffektiviteten i en fastighet genom mängden köpt el. Detta gör att en fastighet som värms upp av fjärrvärmenätet får ett högre mått än en fastighet som värms upp av värmepumpar som drivs med solceller, detta fastän den använda energin är densamma. Det är ett missvisande mått på energieffektivitet. Värms fastigheten upp med fjärrvärme kan elen som produceras med solceller istället användas för att ersätta el till hushållsmaskiner och dylikt och på så vis bidra till att minska effektbehovet.

- **Stötta kommersialisering av grön vätgas, elektrobränslen och hållbart producerade biobränslen**

Vätgas är en av energibärare med potential att bidra till minskade växthusgasutsläpp. Vätgas kan användas både i industrins omvandling till fossilfri produktion som i exempelvis projektet HYBRIT, men det är också ett alternativ som fossilfritt bränsle i fordon. Ett fordon som drivs med vätgas har bränslecell i stället för batteri vilket minskar vikten och dessutom påverkas mindre av kylan vintertid. EU har tagit fram en vätgasstrategi och Fossilfritt Sverige håller på och arbetar fram en. För att säkerställa att infrastruktur finns på plats måste staten stötta kommersialiseringprocessen.

- **En nationell plan för industriell uppskalning av koldioxidavskiljning- och lagring (CCS) och minusutsläpp upprättas och implementeras**

Vi kommer att behöva minusutsläpp, både på teknisk väg och genom nyttjande av naturliga kolsänkor. För att få till stånd en kommersialisering av CCS-teknik och bio-CCS behöver vi en nationell plan med statliga satsningar och åtgärder. Den omedelbara potentialen för bio-CCS som ger negativa utsläpp är i Sverige 20,1 miljoner ton. Samma anläggningar har potential att därutöver avskilja 3,4 miljoner ton koldioxid med fossilt ursprung. Denna potential måste realiserars.

Lös bostadsbristen med hållbara bostäder

Bostadsbyggandet är en stor del av industrins utsläpp. Bygg- och anläggningssektorns totala klimatpåverkan, inklusive import och indirekta effekter, är cirka 15 miljoner ton koldioxid per år i Sverige. Det motsvarar nästan utsläppen från Sveriges inrikes transporter. Tillverkning av byggmaterial står för majoriteten, omkring 80 procent, av byggskedets klimatpåverkan, medan transporter till byggarbetsplatsen och själva byggproduktionen tillsammans utgör omkring 20 procent. Samtidigt har vi ett behov av att bygga många nya bostäder, särskilt som människor utan stort kapital kan efterfråga. Dessa måste byggas med höga hållbarhetskrav, med fokus på hela livscykeln, och det kommer att kosta pengar.

Socialdemokraterna i Stockholm kräver att:

- **Ett investeringsstöd till klimatsmarta hyresrätter införs och statligt stöd för omställning av våra miljonprogram**

Genom riktade stöd till hyresrätter med ambition att pressa bostadskostnaden underlättar staten också för de kommuner som vill bygga hyresrätter att använda allmännyttan för att bygga.

Allmännyttans bostäder genomgår och behöver nu upprustas för att bli mer socialt hållbara men också mer energieffektiva och klimatsäkra. För att hela kostnaden inte ska påverka hyresgästerna bör staten ta ett större ansvar.

- **ROT-avdraget styrs om till att subventionera ombyggnation för klimatanpassning och energieffektivisering och omfattar såväl bostadsrätter, hyresrätter och småhus**

År 2016 betalades 11,2 miljarder kronor ut i ROT-avdrag enligt Skatteverket. En skattesubvention som ofta används för att ersätta fullt fungerande kök och används dubbelt så mycket av höginkomsttagare jämfört med medel- och låginkomsttagare. Detta är investeringsmedel som skulle kunna fördelas mycket mer rättvist: ROT-avdraget bör omformas och riktas mot investeringar som gör våra bostäder mer klimatsmarta.

- **Forsknings- och investeringsstöd för byggande i trä stärks**

Sverige är ett land rikt på trä, och inom byggforskningen pågår ett intensivt arbete med att stärka trämaterial för att hålla i alla former av byggnader. Sverige bör vara pionjär på träbyggområdet: statliga forsknings- och investeringsstöd på detta område bör stärkas.

En hållbar konsumtion med ökat producentansvar

Samtidigt som de territoriella utsläppen i Sverige har minskat per capita så har konsumtionsutsläppen ökat. De konsumtionsbaserade utsläppen är svåra att mäta men Naturvårdsverket uppskattar de genomsnittliga utsläppen till cirka 10 ton per person och år. En tredjedel av utsläppen kommer från offentliga och privata investeringar samt offentlig konsumtion och resterande från hushållen.

Denna konsumtion är naturligtvis mycket ojämnt fördelad, där tiondelen av befolkningen med de högsta inkomsterna står för 3–5 gånger större andel än tiondelen med de lägsta inkomsterna. Exempelvis står 20 % av Sveriges befolkning för hälften av utsläppen från flygresorna. En stockholmare konsumerar i snitt motsvarande fyra jordklot, dvs. om alla människor i världen konsumerade lika mycket som en stockholmare skulle det krävas fyra planeter för att resurserna skulle räcka till.

De största utsläppen från hushållen består av transporter, livsmedel och boende, men även kläder och skor står för stora utsläpp. Enligt FN:s handelsorgan UNCTAD skapar klädindustrin mer utsläpp globalt än flyget och sjöfarten tillsammans. Våra konsumtionsmönster måste förändras och skifta till mer kvalitet, återbruk och fossilfria tjänster.

Socialdemokraterna i Stockholm kräver att:

- **En nationell plan för cirkulär ekonomi utformas**

Återvinning och återbruk är en förutsättning för ett hållbart samhälle och det behövs en utvecklad politik för att vi ska nå dit. Planen behöver tydliga mål och styrmedel med fokus på produktion och produktansvar.

- **Producenterna får ansvar för att produkterna ska anpassas till en cirkulär ekonomi**

Idag kan många produkter inte tas isär så att de kan repareras eller återvinnas, utan människor blir tvungna att köpa nytt. Det är inte acceptabelt. Alla produkter måste gå att reparera och återvinna.

- **Det införs en livslängdsgaranti på teknik och andra jämförbara sällanköpsprodukter på fem år**

Genom att öka livslängden på tekniken vi köper kan vi istället stimulera återbruk, produktutveckling och tjänstedesign, ex appar och uppdatering av mjukvara. I vissa EU-länder genomförs detta nu och Sverige bör gå efter.

- **Socialdemokraterna driver på för nya åtgärder för att minska matsvinnet, t.ex. genom att större butiker och grossister förbjuds att slänga ätbar mat**

Hushållen som står för den absolut största delen av matsvinnet, 938 000 ton av totalt 1,3 miljoner ton. Därför behövs stora insatser för att styra om våra konsumtionsmönster och attityder vad gäller inköp av livsmedel. Ett kostnadseffektivt sätt att minska matsvinnet är att mataffärer tvingas sortera ut ätbar mat.

- **Obligatorisk hållbarhetsdeklaration av mat införs**

Det offentliga har ett ansvar att främja mer klimatsmarta kostvanor. Resursintensiva matprodukter har per definition större klimatpåverkan eftersom de tar en större andel åkerareal i anspråk. Vi måste gemensamt synliggöra detta än mer och arbeta metodiskt för att successivt öka resurseffektiviteten inom livsmedelskonsumtionen. Grundläggande information om matens klimatpåverkan är centralt för att alla - individer som institutioner - därifrån ska kunna utforma livsmedelsstrategier, göra informerade val och synliggöra omställningen. Ett enhetligt sätt att redovisa klimat- och miljöpåverkan från mat bör införas och bli obligatoriskt för alla matvarubutiker

- **Krav på bättre och enklare konsumentinformation som underlättar hållbar konsumtion införs**

Genom att ge alla konsumenter rätt och tydlig information när man konsumerar kan vi göra rätt val. Idag är det nästintill omöjligt att veta hur en produkt påverkar vår miljö och vårt klimat. Vi vill se ett utvecklat statligt ansvar och bättre konsumentvägledning i landets kommuner.

- **Kampanjen 20%-klimatvarnings förslag genomförs**

Genomför uppropet 20%-klimatvarnings förslag om konsumentupplysning om att i EU reglera att all reklam för bilar och flygresor ska få en varningstext om produktens klimatpåverkan.

Därför yrkar Stockholms partidistrikt att:

1. Socialdemokraterna verkar för en rättvis klimatomställning som ger ökad jämlikhet.
2. Minskade ekonomiska, sociala och regionala klyftor är en avgörande förutsättning för att kunna driva klimatomställningen i det höga tempo läget kräver
3. Socialdemokraterna är garanten för en klimatomställning som stärker jämlikheten.
4. De påfrestningar och krav om förändringar en skarp klimatpolitik kan innebära, ska mötas med en kraftfull politik som skänker alla trygghet i omställningen.
5. Klimatmålet skärps och politiken inriktas på att minska de territoriella utsläppen till netto noll 2035
6. Etappmålen skärps så att stora utsläppsminskningar ska ske i närtid och de totala utsläppen minskar
7. Sverige inför ett förbud av försäljning av fossila bränslen och drivmedel till 2035

8. Subventioner som motverkar klimatmålen, såsom undantag för koldioxidbeskattning, fasas ut, samtidigt som glesbygd och jordbrukare kompenseras
9. Ett årligt mål för koldioxidinlagring sätts och implementeras
10. Det skapas en statlig investeringsbank och regionala utvecklingshubbar med uppdraget att vara en ledande kraft för hållbarhetsdrivna investeringar
11. Det klimatpolitiska ramverket kompletteras med ett klimatmål för skogen
12. Nuvarande klimatmål kompletteras med mål för konsumtionsbaserade utsläpp
13. Klimatmålet och det klimatpolitiska ramverket integreras i alla budgetområden
14. Alla samhällsmål ska vara förenliga med klimatmålen och nya bindande sektorsvisa mål formuleras
15. Klimateffekter ska redovisas i alla beslutsunderlag
16. Nuvarande klimatkollegium utvidgas till en ny enhet under statsministern, med tillräcklig kapacitet att samordna statens politik för att nå klimatmålen
17. Det civila samhället och folkrörelsernas roll i omställningen stärks
18. "EU:s utsläppsmål till 2030 skärps i linje med Parisavtalets mål, om möjligt till 75 procent lägre utsläpp än 1990."
19. EU:s utsläppshandel skärps genom att nyutgivning av utsläppsrätter stoppas senast 2050, att den linjära reduktionsfaktorn stärks och att systemet med gratis tilldelning avslutas
20. Inlagring av biogen koldioxid (BECCS) inkluderas i utsläppshandeln
21. Flygets och sjöfartens utsläpp i Europa ska regleras i EU:s utsläppshandelssystem
22. Klimattullar införs i EU
23. Socialdemokraterna driver att EU ska öka anslagen till omställningsfonden och till investeringar i framtidssektorer och tekniker
24. Sverige inför ett förbud av nyförsäljning av fossildrivna bilar 2025
25. Socialdemokraterna aktivt verkar för att Trafikverket ges i uppdrag att infrastrukturbeslut ska planeras utifrån att klimatmålen ska uppnås, t.ex. genom scenariobaserad transportplanering
26. Socialdemokraterna aktivt verkar för att Trafikverket ges i uppdrag att revidera sina samhällsekonomiska bedömningar med större hänsyn till klimatmålen, t.ex. genom att värderingen av restid likställs mellan transportslagen och att kostnaden för CO₂-utsläpp ökar
27. Kommuner tillåts att använda parkeringstaxan för att styra mot gemensamma hållbara mobilitetslösningar
28. Staten ökar resurserna till laddplatser och elinfrastruktur i hela landet
29. Trängselskatterna utökas inom storstadsregionerna med siktet på dynamiska trängselavgifter alternativt vägskatt på alla statliga vägar
30. Staten bidrar till att finansiera förtätningar som skapar hållbara städer
31. Socialdemokraterna verkar för att statens medfinansiering till kollektivtrafikutbyggnad ökar
32. Det sammanhållna tågnätet tas tillbaka och ett trafikerings- och kapacitetsmål införs
33. En snabb utbyggnad av höghastighetsbanorna hela vägen in till städerna.
34. Det byggs dubbelspår för snabbtåg mellan Stockholm-Oslo
35. Intensifiera arbetet med tågtrafik till kontinenten och utred biltåg
36. Det fossila inrikesflyget regleras bort på sträckor där tåget tar mindre än 3 timmar
37. En reduktionsplikt för fossilt flyg- och fartygsbränsle införs liksom ekonomiska incitament att investera i klimatsmarta flyg och fartyg
38. Att tillgången till kvalificerad arbetskraft säkras
39. Socialdemokraterna ska verka för att fackföreningsrörelsen tillsammans med folkbildningens aktörer får resurser att arbeta särskilt med uppsökande och studiemotiverande arbete i branscher som står inför nödvändig omställning

40. Ett nytt studiemedel införs där staten tar ett större ansvar så att fler yrkesverksamma med kort utbildning ska våga och kunna välja en utbildning som leder till nytt arbete och som ökar omställningstakten.
41. Socialdemokraterna driver att forskningsanslagen till omställning genom bl.a. digitalisering och AU utökas i en klimatforskningsoffensiv.
42. AP-fonderna förnyar sina investeringsportföljer så att dessa bidrar till en grön omställning och divesterar sitt ägande i fossilindustrin
43. En översyn av miljöbalken, och annan tillhörande lagstiftning, genomförs för att snabba på tillståndprocesserna genom exempelvis komplettering med en kompensationsprincip
44. Mark- och miljödomstolarna och Länsstyrelserna tillförs resurser med målet att effektivisera tillståndprocesser och planprocesser
45. Alla offentliga upphandlingar ska vara 100 % hållbara
46. En elmarknadsreform genomförs som tydliggör ansvar och roller så att kraftnätet dimensioneras på ett sätt som säkrar effektsituationen i hela landet
47. Ett nationellt energieffektiviseringsprogram tas fram för alla sektorer
48. Byggreglerna görs neutrala mellan el och fjärrvärme så att el inte behöver användas till uppvärmning i onödan
49. Stötta kommersialisering av grön vätgas, elektrobränslen och hållbart producerade biobränslen
50. En nationell plan för industriell uppskalning av koldioxidavskiljning- och lagring (CCS) och minusutsläpp upprättas och implementeras
51. Staten ska upphandla negativa utsläpp tills att detta regleras inom EU:s utsläppshandel
52. Ett investeringsstöd till klimatsmarta hyresrätter införs och statligt stöd för omställning av våra miljonprogram
53. ROT-avdraget styrs om till att subventionera ombyggnation för klimatanpassning och energieffektivisering och omfattar såväl bostadsrätter, hyresrätter och småhus
54. Forsknings- och investeringsstöd för byggande i trä stärks
55. En nationell plan för cirkulär ekonomi utformas
56. Producenterna får ansvar för att produkterna ska anpassas till en cirkulär ekonomi
57. Det införs en livslängdsgaranti på teknik och andra jämförbara sällanköpsprodukter på fem år
58. Socialdemokraterna driver på för nya åtgärder för att minska matsvinnet, t.ex. genom att större butiker och grossister förbjuds att slänga ätbar mat
59. Obligatorisk hållbarhetsdeklaration av mat införs
60. Krav på bättre och enklare konsumentinformation som underlättar hållbar konsumtion införs
61. Kampanjen 20%-klimatvarnings förslag genomförs